

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra informační technologie

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Možnosti realizace duálního vzdělávání z pohledu školy a spolupracující firmy

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, s využitím pouze citovaných pramenů, dalších informací a zdrojů v souladu s ustanoveními zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů, v platném znění a v návaznosti na čl. 25 a 26 vnitřního předpisu Univerzity Palackého v Olomouci, a se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

V Litovli dne 2.6. 2024

Viktor Hetcl

Poděkování

Děkuji všem za podanou pomocnou ruku při psaní této bakalářské práce. Největší poděkování patří mému vedoucímu prof. Ing. Dr. Čestmíru Serafinovi za jeho vedení a podporu. Dále bych rád poděkoval panu řediteli Ing. Bc. Pavlu Trojanovi, Ing. Milanu Cikrytovi a Ing. Bedřichu Lužíkovi ze školy VOŠ a SŠ automobilní Zábřeh. Dále děkuji mé rodině a nejbližším za shovívavost a trpělivost během celého studia.

V Litovli dne 2.6.2024

Viktor Hecel

Jméno a příjmení:	Viktor Hetel
Katedra:	Informační technologie
Vedoucí práce:	prof. Ing. Dr. Čestmír Serafín
Rok obhajoby:	2024
Název práce:	Možnosti realizace duálního vzdělávání z pohledu školy a spolupracující firmy
Název v angličtině:	Possibilities of Dual Education Implementation from the Perspective of the School and the Cooperating Company
Zvolený typ práce:	Výzkumná práce – zpracování primárních dat
Anotace práce:	Téma bakalářské práce je Možnosti realizace duálního vzdělávání z pohledu školy a spolupracující firmy. V teoretické části je provedeno srovnání duálního vzdělávání v České republice a v nejbližších okolních státech – Německo, Rakousko, Slovensko a Polsko. V praktické části jsou porovnávány informace získané na základě aplikovaného výzkumu duálního vzdělávání, a to jak z pohledu školy VOŠ a SŠ automobilní v Zábřehu, tak spolupracujících firem, kde je realizováno duální vzdělávání žáků. Poznatky získané z aplikovaného výzkumu jsou předloženy, porovnány a je z nich vyvozen návrh možného zlepšení při spolupráci školy a spolupracující firmy v rámci duálního vzdělávání.
Klíčová slova:	Duální vzdělávání, spolupracující firmy, spolupráce školy, aplikovaný výzkum.
Anotace v angličtině:	The topic of the bachelor thesis is the Possibilities of Implementing Dual Education from the Perspective of the School and the Cooperating Company. In the theoretical part, there is a comparison of dual education in the Czech Republic and in the nearest neighbouring countries – Germany, Austria, Slovakia and Poland. In the practical part, the information obtained on the basis of applied research of dual education is compared, both from the point of view of the VOŠ and SŠ automotive school in Zábřeh and cooperating companies, where dual education of pupils is implemented. The knowledge gained from the applied research is presented, compared and a proposal for possible improvement in the cooperation of the school and the cooperating company within the dual education is derived.
Klíčová slova v angličtině:	Dual education, cooperating companies, school cooperation, applied research.
Přílohy vázané v práci:	Souhlas se zpracováním údajů v rámci akčního výzkumu:
Rozsah práce:	50 stran
Jazyk práce:	český

Obsah

1	Úvod.....	6
2	Cíl práce a metodika	7
3	Teoretická část.....	8
3.1	Duální vzdělávání	8
3.2	Vývoj a současný stav odborného vzdělávání v České republice	8
3.2.1	Historie odborného vzdělávání v ČR před rokem 1989	9
3.2.2	Odborné vzdělávání v ČR po roce 1989	9
3.2.3	Projekt POSPOLU spolupráce škol a firem	11
3.2.4	Odborné vzdělávání v současnosti v ČR.....	12
3.3	Systémy odborného vzdělávání v Evropských zemích	13
3.3.1	Systém odborného vzdělávání v Německu	13
3.3.2	Systém odborného vzdělávání v Rakousku.....	14
3.3.3	Systém odborného vzdělávání na Slovensku.....	17
3.3.4	Sytém odborného vzdělávání v Polsku	18
4	Praktická část	21
4.1	Historie a současnost Vyšší odborné školy a Střední školy automobilní, Zábřeh	21
4.1.1	Charakteristika oborů, které jsou nabízeny v rámci Střední školy automobilní, Zábřeh a zakončeny závěrečnou zkouškou.....	23
4.1.2	Charakteristika oborů, které jsou nabízeny v rámci Střední školy a zakončeny maturitní zkouškou	24
4.1.3	Charakteristika oborů, které jsou nabízeny v rámci Vyšší odborné školy a zakončeny absolutoriem.....	25
4.2	Výzkum	25
5	Zhodnocení výsledků a diskuse.....	39
6	Závěr	44
	Seznam použitých zdrojů	46
	Seznam obrázků, tabulek	48
	Seznam použitých zkratk.....	49
	Seznam příloh.....	50

1 Úvod

Duální vzdělávání se může na první pohled jevit jako nový pojem, avšak vrátíme-li se v historii o několik staletí zpět, uvidíme, že již naši prapředkové tento systém v podstatě dávno znali a uplatňovali jej v praxi. Většinou po absolvování povinné základní školní docházky byli žáci – učni přiřazeni ke svým mistrům – učitelům a pod jejich vedením se dále zdokonalovali v praktických dovednostech. Jednalo se především o řemeslnou výrobu, kde se učni – tovaryši během určité doby pod vedením mistrů řemesla toto řemeslo učili. Získávali tedy jak teoretické znalosti, tak i praktické řemeslné dovednosti. Po dostatečném získání a osvojení si praktických dovedností, byli již schopni řemeslo sami provozovat.

V dnešní moderní době je duální systém vzdělávání využíván na všech středních odborných školách. Převážná část firem si uvědomila, že vzhledem k velkému nedostatku kvalifikovaných pracovníků v určitých oborech je nutné si budoucí zaměstnance pro firmu tzv. „vychovat“ pro danou oblast práce. Pod tímto pojmem je myšleno osvojení a zdokonalení praktických dovedností v praxi a dále rozšíření teoretických znalostí získaných ze školy. Nic tedy většinou nebrání tomu, aby firmy společně se školami uzavřeli partnerství o spolupráci v duálním vzdělávání. Poté co si partneři, tedy školy a firmy, společně ujasní podmínky duálního vzdělávání žáků, je dostatečná spolupráce navázána.

Ve své bakalářské práci zaměřené na oblast duálního vzdělávání v rámci spolupráce škol a firem je v první teoretické části provedeno srovnání duálního vzdělávání v České republice a nejbližších okolních státech – Německo, Rakousko, Slovensko a Polsko.

Ve druhé praktické části provádím akční výzkum ohledně poznatků z realizace duálního vzdělávání mezi partnery – tedy školou a spolupracujícími firmami a následně analyzuji a vyhodnocuji získané informace od pracovníků školy a firem, kteří v rámci partnerské spolupráce uplatňují v praxi systém duálního vzdělávání žáků.

Závěrem vyhodnocuji klady a zápory spolupráce v rámci duálního vzdělávání školy a firem a navrhuji doporučení ke zlepšení k odstranění záporů ve spolupráci.

2 Cíl práce a metodika

Cílem bakalářské práce bylo provést výzkum realizace duálního vzdělávání z pohledu školy a spolupracujících firem. Kvalitativní výzkum bude prováděn mezi pedagogy zabývajícími se oblastí duálního vzdělávání na vybrané škole a dále mezi firmami, které spolupracují s vybranou školou v rámci duálního vzdělávání. Po provedení kvalitativního výzkumu bude uskutečněno vyhodnocení zjištěných dat a doporučení možného zlepšení vzájemné spolupráce mezi vybranou školou a firmami zajišťujícími praktické vzdělávání.

Bakalářská práce je členěna do dvou hlavních částí, a to na část teoretickou, kde je charakterizováno duální vzdělávání a jeho místo v odborném učňovském vzdělávání v České republice a duální vzdělávání v odborném učňovském vzdělávání v zahraničí, především v Německu, Rakousku, Slovensku a Polsku.

Praktická část je zaměřena na kvalitativní výzkum mezi pedagogy vybrané odborné školy, zaměřený na jejich osobní zkušenosti v duálním vzdělávání a dále na kvalitativní výzkum mezi odbornými firmami zaměstnávajícími žáky v rámci duálního vzdělávání.

Provedením kvalitativního výzkumu mezi pedagogy vybrané školy a spolupracujícími odbornými firmami, následným vyhodnocením získaných dat a doporučením možného zlepšení vzájemné spolupráce mezi vybranou školou a firmami, zajišťujícími praktické vzdělávání dojde k naplnění cílů této bakalářské práce.

3 Teoretická část

3.1 Duální vzdělávání

Duální vzdělávání dává studentům příležitost kombinovat jak teoretickou, tak i praktickou přípravu na jejich budoucí povolání. Teoretické znalosti získávají prostřednictvím rámcových vzdělávacích programů na střední škole, zatímco praktické dovednosti rozvíjejí u partnerských firem, které se školou spolupracují na základě smluvního vztahu (Studie duální systémy).

Duální vzdělávání se blízce propojuje s pracovním trhem. Země, které mají tento systém nastaven z velké části podporují spolupráci mezi školami, podniky a sociálními partnery. Teoretická výuka na školách je uzpůsobena praktickým požadavkům podniků v různých sektorech. Studenti tak získávají vědomosti a schopnosti, které mohou ihned využít v praxi, což jim usnadňuje přechod ze školy do zaměstnání. Díky tomu snadněji nacházejí první pracovní příležitosti, protože jsou pro firmy atraktivní díky svým ověřeným praktickým dovednostem. Z důvodu kontroly vzdělávacího procesu a následně zpětné vazby je nutná spolupráce mezi školami a podniky. Učitelé by měli pravidelně sdílet informace o studijních výsledcích studentů s trenéry ve firmách (Vik, 2016).

3.2 Vývoj a současný stav odborného vzdělávání v České republice

Mezi důležité výzvy reforem vzdělávacích systémů v mnoha zemích EU patří zajištění kvalitního odborného vzdělávání založeného na praktické přípravě. Zvýšená pozornost v této problematice je reakcí na rostoucí nezaměstnanost mladých a klesající zájem o odborné vzdělávání, což vede k nedostatku absolventů s požadovanými znalostmi a dovednostmi (European Commission, 2013).

Podle Národního ústavu pro vzdělávání jsou absolventi středních odborných škol a učilišť jednou z nejohroženějších skupin na trhu práce (Úlovec, 2014).

Současný systém odborného vzdělávání v České republice nedokáže dostatečně naplnit požadavky zaměstnavatelů na odborné a praktické dovednosti absolventů. Jako řešení tohoto problému se navrhuje zavedení duálního systému odborného vzdělávání (European Commission, 2013).

3.2.1 Historie odborného vzdělávání v ČR před rokem 1989

Odborné vzdělávání v České republice má dlouholetou tradici. Zákon o zakládání národních škol byl přijat v ČSR dne 3. dubna 1919 a už v roce 1920 bylo v tehdejší ČSR provozováno 129 průmyslových a odborných škol. Během období komunismu byl školský systém centralizován a obsah vzdělávání byl výrazně unifikován. Učňovské školství patřilo k jednotné školské soustavě, přičemž odborná učiliště a učňovské školy byly integrovány do středních škol a navyšovalo se množství všeobecně vzdělávacích předmětů. Změna, provedená v roce 1976, uvedená ve školském zákoně z roku 1984, vytvořila střední odborná učiliště, která nabízela buď tříleté programy vedoucí k dosažení středního odborného vzdělání, nebo čtyřleté programy s maturitou pro úplné střední odborné vzdělání. Uční byli vzděláváni v zařízeních, která byla součástí státních podniků a řízena příslušnými ministerstvy, což umožňovalo přesně stanovit počty nově přijímaných žáků podle kapacit výrobních podniků (Petrovič, 2005).

3.2.2 Odborné vzdělávání v ČR po roce 1989

Po roce 1989 došlo v českém školství k decentralizaci a demokratizaci. Zrušení státního monopolu na vzdělání umožnilo vznik nestátních, tedy soukromých a církevních škol. Do té doby jednotné a závazné vzdělávací programy pro základní a střední školy byly zrušeny, což vedlo k diverzifikaci vzdělávacího systému. Postupně se objevovaly nové studijní programy, obory, učebnice, didaktické metody a různé typy škol. Centrálně stanovené počty přijatých žáků na jednotlivé školy byly zrušeny a nabídka škol se začala přizpůsobovat poptávce uchazečů (MŠMT, 2009).

Na základě zákona, přijatého po revoluci (zákon č. 564/1990 Sb. o státní správě a samosprávě ve školství), byly správní kompetence dány do rukou ministerstva školství. Byly zřízeny školské úřady jako spojovací článek mezi ministerstvem a školami, čímž školy ztrácí pravomoci okresních a krajských národních výborů. Školy získaly samostatnou právní subjektivitu, což zvýšilo jejich nezávislost. Nadstandardním krokem bylo také důležité postavení České školní inspekce, která se stala zcela samostatným orgánem státní správy. Novela zákona z června 1995 zavedla školní rady jako samosprávný orgán na úrovni školy, který funguje jako protiváha k funkci ředitele školy. Reforma veřejné správy v roce 2000 výrazně změnila řízení a správu vzdělávacího systému. Od 1. ledna 2001 přešly "státní" školy, předškolní a školská zařízení do působnosti krajů, což vedlo k zániku školských úřadů a převedení jejich kompetencí na kraje. Reforma posílila roli orgánů veřejné správy

při rozhodování a řízení školství, zejména pak samosprávných orgánů. Role ministerstva školství (MŠMT) se zvýšila v oblasti koncepční a metodické vůči orgánům vykonávajícím přenesenou státní správu v krajích i pověřených obcích. Tímto se český školský systém dostal na místo jednoho z nejvíce decentralizovaných v Evropě (MŠMT, 2009).

Změny nastaly i v řízení škol, kde došlo k posílení jejich správní, ekonomické a pedagogické autonomie. Během uplynulých dvaceti let se velká část rozhodovacích pravomocí přesunula na školní úroveň, čímž se školám a jejich ředitelům poskytla větší volnost ve výběru výukových metod a učebnic. Proběhla zásadní změna ve financování školství, kde byla přírůstková metoda v nastaveném rozpočtu nahrazena normativní metodou financování. Po roce 1989 dochází ke změně zaměření v zahraničních vztazích a Česká republika se v souvislosti se vstupem do Evropské unie více zapojuje do jejich aktivit (MŠMT, 2009).

Byly zřízeny školské úřady, kterým školy podléhaly, a školy mají přiřčenu právní subjektivitu. Decentralizace školství a s tím spojená nutnost přechodu na tržní ekonomiku způsobily v učňovském školství zvýšený rozvoj oborové soustavy a následný nárůst počtu studijních oborů a programů. Čímž dochází ke komplikacím s kontrolou kvality těchto programů a situace se stávala pro zaměstnavatele nepřehledná. Během devadesátých let 20. století se nastavují nová pravidla. V roce 1997 byl uveden do praxe Standard středoškolského odborného vzdělávání a vytváření dalších vzdělávacích programů bylo pozastaveno (Zpráva o vývoji českého školství, 2009).

Po roce 1989 už není učňovské školství jednotně podporováno a střední školy začaly nabízet širší možnosti ve vzdělávání. V důsledku těchto změn se množství učňovského školství na odborném vzdělávání snížil, zatímco poptávka po maturitním studiu vzrostla. V roce 1989 nastoupilo do maturitních oborů 45 % absolventů základních škol, v roce 1995 nastoupilo 59 %, v roce 2005 přibližně 65 % a v období roku 2010 opět 68 % (Šímová, 2013).

V nastalých podmínkách došlo také k přesunu zaměření na jednotlivé studijní programy a učební obory. Začal klesat počet žáků pro oblast průmyslových oborů, jako je hutnictví, hornictví, chemické obory a strojírenství, a naopak se zvýšil počet učňů v oborech terciárního sektoru (ekonomika, obchod, služby, management). Nenadálý zájem o maturitní studium vedl k tomu, že mnoho absolventů učňovských oborů přechází na nástavbové studium, aby získali maturitní vysvědčení. V průběhu devadesátých let se situace stabilizovala a sestup počtu žáků v technických oborech stagnuje (Petrovič, 2005).

Po roce 1989 dochází ke změně financování školství, což mělo negativní dopad na učňovské školství. Před rokem 1989 se finančně podílely na učňovském zařízení průmyslové

a zemědělské podniky. V nastalé situaci se podniky osamostatnily a zprivatizovaly, což vedlo k poklesu jejich zájmu o financování učňů. Vztahy mezi vzdělávacími zařízeními a podniky se rozvolnily nebo úplně zprůtrhaly, což mělo negativní dopad na kvalitu vzdělávání. S příchodem novely školského zákona z roku 1990 se zapojuje do financování stát a hradí náklady na přípravu učňů, nemajících sponzora. Množství tzv. "státních učňů" vzrostl a stát musel vynaložit stále více prostředků na jejich přípravu. Správní kompetence v oblasti profesní přípravy učňů byly přesunuty z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na tehdejší Ministerstvo hospodářství, což vedlo k mnoha kompetenčním sporům. Po čtyřech letech byly tyto kompetence vráceny zpět na MŠMT zákonem č. 272/1996 Sb., který nastavuje soustavu ústředních orgánů České republiky. Na základě tohoto kroku přechází na MŠMT i finanční zabezpečení učňovského školství. Zemědělské učňovské školství bylo do roku 2001 finančně zajišťováno Ministerstvem zemědělství. Od 1. ledna 2001 vstupuje do praxe vybraný model financování regionálního školství, kdy finanční zajištění škol přešlo pod správu nejprve okresních a poté krajských úřadů (MŠMT, 2009).

3.2.3 Projekt POSPOLU spolupráce škol a firem

Projekt Pospolu byl národním projektem, který se financoval z prostředků Operačního programu „Vzdělávání pro konkurenceschopnost“ a státního rozpočtu České republiky. Přípravu zajišťovalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR, které spolupracovalo se zaměstnavatelskými svazy a probíhal od prosince 2012 do června 2015. Realizace projektu byla zajištěna ve vzájemné spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání, který se podílel při naplňování jednotlivých klíčových aktivit, a projekt byl uskutečněn ve vzájemné spolupráci se zaměstnavateli a zástupci veřejné sféry ve školství (Projekt Pospolu).

Projekt zahrnoval pilotní ověřování modelů spolupráce mezi školami a firmami. Byla uzavřena partnerství, do kterých se zapojilo 38 škol a 115 firem, které ověřovaly především realizaci odborného výcviku pro celkem 430 žáků (Projekt Pospolu).

V rámci partnerství podniků a škol se vyhodnocovaly různé způsoby spolupráce v různých oborech. V návaznosti na platnou školskou legislativu se ověřovalo, jak by bylo možno ve výuce využít prvky tzv. duálního vzdělávání. Výstupem byly metodické pokyny a návrhy legislativních opatření zaměřených na zlepšení kvality odborného školství (Projekt Pospolu).

Mezi doporučená opatření patřily stáže učitelů odborných škol trvající nejméně 6 dnů ročně, alespoň 12 týdnů odborného výcviku pro žáky oborů s výučním listem ve skutečném

nebo simulovaném pracovním prostředí ve firmách a s možností provést praktickou část závěrečných zkoušek ve firemním prostředí. Tato opatření byla ověřována v praxi sítěmi 38 škol a 115 zaměstnavatelů, firem i dalších subjektů (Kudy vede cesta).

Vzájemná spolupráce mezi školami a firmami mívá různé podoby, ale nejdůležitější je hlavní podpora v rozsahu a kvalitě dané konkrétní spolupráce. Prvotní je, aby se žáci učili ve skutečném pracovním prostředí a prováděli tam odborné činnosti, ne pouze nekvalifikované pomocné práce. Závěry projektu ukázaly, že neopomenutelné je zvýšení počtu hodin odborného výcviku a odborné praxe maturitních oborů konaných ve skutečném pracovním prostředí (Kudy vede cesta).

3.2.4 Odborné vzdělávání v současnosti v ČR

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je hlavní institucí zodpovědnou za počáteční odborné vzdělávání (OV) v České republice. Toto vzdělávání zahrnuje střední a vyšší odborné vzdělávání, probíhá především na školách, kde zahrnuje i praktickou výuku, kterou lze realizovat v pracovním prostředí zaměstnavatelů, ale i v rámci školních dílen a zařízení. Zaměstnavatelé jsou také součástí tvorby vzdělávacích programů, a to na celostátní úrovni, ale i na úrovni jednotlivých škol. Prvotní odborné vzdělávání obvykle nastupuje po dokončení devítileté povinné školní docházky (Odborné vzdělávání v ČR, 2022).

Střední školy nabízejí různé programy počátečního odborného vzdělávání. Tříleté programy, které jsou ukončeny závěrečnou zkouškou, která vede k získání výučního listu (úroveň 3 Evropského rámce kvalifikací – EQF), připravují absolventy na vstup na pracovní trh v profesích vyžadujících praktické dovednosti, jako jsou zedníci či kadeřníci. Výuční list také podporuje získání živnostenského oprávnění a podnikání v oboru. Studenti po absolvování těchto tříletých programů dále pokračují ve dvouletém nástavbovém studiu, které vede k maturitě a umožňuje dále studovat na vysokých nebo vyšších odborných školách. Ve školním roce 2020/2021 se rozhodlo pokračovat ve studiu 23,3 % absolventů tříletých programů (Odborné vzdělávání v ČR, 2022).

Čtyřleté programy odborného vzdělávání a programy lyceí, ukončené maturitní zkouškou, připravují studenty na terciární vzdělávání nebo na práci na střední úrovni v technických oborech, obchodu, službách a zdravotnictví. Lycea, která mají až 70 % všeobecných předmětů, připravují žáky hlavně na vysokoškolské studium. Konzervatoře nabízejí šestileté (hudební a dramatické obory) nebo osmileté (taneční obory) programy

vedoucí k titulu diplomovaný specialista (DiS.), s možností složit maturitu během studia (Odborné vzdělávání v ČR, 2022).

Speciální programy odborného vzdělávání jsou určeny pro uchazeče se specifickými vzdělávacími potřebami. Tyto roční, dvouleté, popřípadě tříleté programy vedou k získání výučního listu nebo vysvědčení o závěrečné zkoušce. Dále existují zkrácené programy odborného vzdělávání, které probíhají 1 až 2 roky a jsou určeny absolventům středních škol hledajících druhou kvalifikaci (Odborné vzdělávání v ČR, 2022).

Vyšší odborné vzdělávání připravuje studenty pro specializovanější profese, např. zdravotní sestry nebo sociální pracovníci. Studium probíhá 3 až 3,5 roku a končí absolutoriem, po jehož úspěšném absolvování získávají titul diplomovaný specialista (DiS.). Ačkoliv velká část absolventů přichází po studiu na pracovní trh, mohou také pokračovat ve studiu na vysokých školách, kde jim mohou být uznány některé absolvované předměty a zkoušky (Odborné vzdělávání v ČR, 2022).

Dospělí mají možnost studovat odborné programy v rámci formálního vzdělávacího systému. Mnohé z těchto programů umožňují kombinovat studium s prací, i když celková účast dospělých je nízká. Kromě toho existuje široká nabídka neformálních vzdělávacích programů, které nejsou regulovány, avšak od roku 2007 dochází k vývoji v uznávání výsledků neformálního a informálního učení (Odborné vzdělávání v ČR, 2022).

3.3 Systémy odborného vzdělávání v Evropských zemích

Důležitost odborného vzdělávání pro vzájemnou konkurenceschopnost Evropské unie je často vyzdvihována unijními institucemi a promítána v rámci národních vzdělávacích politik. Proces v Kodani zahájil stěžejní evropské iniciativy na podporu odborného vzdělávání a vytvoření společných evropských prostředků. V návaznosti na nové referenční období do roku 2020 a také rozpočtovým obdobím 2014-2020 byl tento projekt dále rozvíjen a vznikaly nové iniciativy a podpůrné prostředky, jako je Evropská aliance pro učňovství a Erasmus+. Nové dohody o spolupráci se zaměřují na země aplikující principy duálního systému. Příklady dobré praxe ukazují přínosy duálního systému pro různé cílové skupiny a aktéry odborného vzdělávání (Dobeš, 2019).

3.3.1 Systém odborného vzdělávání v Německu

Německý průmysl má velký vliv na odborné vzdělávání a v souvislosti s tímto nese náklady a účastní se jednání o přeměnách a strategiích ve vzdělávání v rámci spolupráce se

sociálními partnery, státem, spolkovými zeměmi a odbory. Tento systém je efektivní a flexibilní, umožňuje přizpůsobení odborného vzdělávání současným trendům a umožňuje návaznost učňovského vzdělávání s vysokoškolským sektorem (Strasmajerová, 2016).

Jádrem duálního systému odborného vzdělávání je kombinace praktické výuky v podniku a výuky teorie v odborné škole. Spolupráce zúčastněných stran zajišťuje jednotné vzdělávací programy a předpisy pro celé Německo. Kvalita průběhu procesu probíhá pod vedením kvalifikovaného personálu a specifickými předpisy ve způsobilosti školitelů. Institucionalizovaný výzkum a poradenství přizpůsobuje odborné vzdělávání technickému, ekonomickému a sociálnímu vývoji v současnosti. Nejdůležitější část systému spočívá v blízké vazbě s hospodářstvím, což se může stát v těžkých obdobích také jeho slabinou, protože podniky mohou omezovat náklady na vzdělávání (Strasmajerová, 2016).

Spolkový institut pro odborné vzdělávání a přípravu (BIBB) má za úkol modernizaci vzdělávacích systémů a programů a poskytování stěžejních základů pro řízení odborného vzdělávání. Publikuje výroční zprávu a podílí se na mnoha mezinárodních aktivitách a smlouvách (Strasmajerová, 2016).

Po třech a půl letech výuky mají absolventi, například mechatronici, možnosti dalšího vzdělávání a kariérního postupu. Mohou se připravovat na místo automobilového servisního technika, mistra nebo provozního hospodáře a mohou vstoupit do systému vzdělávání vysokých škol, kdy kvalifikace technik-mistr je ekvivalentem bakaláře (Strasmajerová, 2016).

Podniky v Německu hradí převážnou část nákladů na vzdělávání učňů, včetně odměn za vykonanou práci a výuku ve firmě. Spolkové země financují prvotní investice do odborných škol a jako doplněk mohou být využity spolkové dotace přes úřady práce (Strasmajerová, 2016).

3.3.2 Systém odborného vzdělávání v Rakousku

V rámci odborného vzdělávání na středních a vyšších školách je možné pozorovat decentralizovaný přístup k tvorbě kurikula, který umožňuje školám individuálně určovat směřování svých vzdělávacích programů. Tento proces, spuštěný v roce 1995, je doprovázen opatřeními na zajištění vysoké kvality vzdělání. Spolkové ministerstvo vzdělávání, vědy a kultury (Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Kultur – BMBWK) začlenilo do svého plánu na období do roku 2010 iniciativy na podporu kvality vzdělávání. Novelizovaný zákon o profesní přípravě (Berufsausbildungsgesetz – BAG) z roku 2006 zavedl modulární strukturu učňovství, která umožňuje flexibilní specializaci v rámci jednotlivých oborů (Zpravodaj, 2006).

Různé úrovně předchozího vzdělání a schopností učňů jsou reflektovány v diferencovaných kurzech nabízených v rámci učňovství. Profesní příprava, nastupující v roce 2003, povoluje učňům získat i částečné kvalifikace, popřípadě prodloužit délku profesní přípravy, což je zaměřeno zejména na mladé lidi se znevýhodněním. Na druhé straně jsou k dispozici čtyřleté učební obory připravující nadané žáky na technicky náročná povolání (Zpravodaj, 2006).

Pro zajištění průchodnosti mezi různými vzdělávacími programy je důležité, aby mladí lidé ve věku 14 a 15 let měli možnost volby. Uvedení do praxe zkoušek profesní zralosti (Berufsbildungsprüfung) v roce 1997 otevřelo novou cestu studentům absolvujícím učňovství, zdravotnických škol a minimálně tříletých odborných středních škol (berufsbildende mittlere Schule – BMS), kteří touží po vysokoškolském vzdělání (Zpravodaj, 2006).

V roce 2005 proběhla v celém státě vládní informační kampaň pod názvem Učňovství + maturita (Lehre + Matura), která zdůraznila možnost kombinovat učňovství se získáním rakouské středoškolské kvalifikace. Navzdory poklesu počtu podniků poskytujících učební místa v posledních letech se díky finančním stimulům snaží tento trend obrátit. Zákon o zajištění profesní přípravy pro mládež (Jugendausbildungssicherungsgesetz – JASG) zajišťuje speciální podporu pro mladé lidi registrované na úřadech práce (Zpravodaj, 2006).

Neustálá obnova školních kurikul a stálé přeformulace učebních oborů pomáhají odbornému vzdělávání udržet krok s dynamickými potřebami pracovního trhu. Inovativní přístupy jako integrace informační technologie do vzdělávacího procesu či implementace projektů podporujících získávání klíčových dovedností a kompetencí reflektují moderní trend ve vzdělávání. Podpora ze strany BMBWK, včetně iniciativ jako servisní středisko fiktivních firem a společná iniciativa s rakouskou hospodářskou komorou (Wirtschaftskammer Österreich) pod názvem Bildungscluster-Büro, posiluje rozvoj odborného vzdělávání. (Zpravodaj, 2006)

Vzhledem ke dvojímu poslání škol v oblasti odborného vzdělávání a přípravy – poskytování jak odborného, tak všeobecného vzdělání – je klíčové, aby rychle reagovaly na aktuální potřeby hospodářství a společnosti a aktivně formulovaly vzdělávací programy. Je nezbytné, aby nabízené vzdělání splňovalo vysoké standardy a aby bylo možné kvalitu škol porovnávat. (Ekonomika ve vzdělání)

Rakouský duální systém profesní přípravy, který kombinuje praktické vzdělávání v podniku s teoretickou výukou ve škole, se odlišuje od jiných modelů učňovství, zejména ve svém postavení v rámci vzdělávacího systému. Asi 40 % mladých lidí začíná po ukončení povinné školní docházky v 10. ročníku učňovství v jednom z 260 uznaných učebních oborů. Učňovské vzdělání připravuje na plnou profesní kvalifikaci a bývá tradičně propojeno

s řemeslnými a manuálními obory, kde je zhruba polovina učňů. Učňovská příprava se rozšířila i do obchodu, průmyslu, turismu a volnočasových aktivit (Zpravodaj, 2006).

Mladí lidé si zajišťují učňovské místo sami, přičemž využívají inzeráty, online databáze, burzu učebních míst a služby Hospodářské komory Rakouska. Uční jsou zaměstnání na základě smlouvy a zapsáni do odborných škol Berufsschule (BS). Dostávají odměnu podle kolektivní smlouvy. Profesní příprava trvá podle oboru dva až čtyři roky, nejčastěji tři roky. Pokud má učeň předchozí kvalifikaci v příbuzném oboru, může být učební doba zkrácena. Přibližně 80 % doby přípravy probíhá v podniku (Zpravodaj, 2006).

Zákon o profesní přípravě (Berufsausbildungsgesetz – BAG) stanovuje učební obory, které jsou součástí celostátně platného učebního řádu. Tento řád definuje nastavení oboru a minimální požadavky na obsah podnikové přípravy, čímž zaručuje jednotnou úroveň v rámci oboru. Podniky, které nemohou poskytnout kompletní přípravu, mohou spolupracovat s různými firmami. Pro určité typy oborů existují podniková učební střediska, například ve stavebnictví (Zpravodaj, 2006).

Uční získávají základní dovednosti přímo v pracovním procesu pod vedením mistra odborné výchovy, který odpovídá kompetencím jak po odborné, tak i po pedagogické stránce. Odborné školy (Berufsschule – BS) poskytují teoretické znalosti a doplňují podnikovou přípravu všeobecným vzděláním. Přibližně 75 % učiva se zaměřuje na odborné předměty, zbývající čtvrtina na všeobecné předměty jako němčina, matematika, cizí jazyky a politické vzdělávání, s důrazem na osobnostní rozvoj a sociální kompetence. Část odborné výuky probíhá v dílnách nebo laboratořích (Zpravodaj, 2006).

Organizace výuky se liší podle spolkových zemí. Uční navštěvují školy v týdenních blocích, popřípadě jeden až dva dny v týdnu. Uční na konci přípravy skládají závěrečnou zkoušku, která má praktickou a teoretickou část. Absolventi odborných škol mohou složit zkoušku profesní zralosti, která je opravňuje ke vstupu na vysokou školu. Dále mohou rozšířit svou kvalifikaci složením mistrovské zkoušky nebo zkoušky profesní zralosti. Učení je často základem pro samostatné podnikání, téměř 50 % majitelů podniků v Rakousku jsou bývalí studenti učňovských oborů (Ekonomika ve vzdělání).

Absolventi duálního systému a odborných středních škol následně pokračují studiem na odborných vysokých školách nebo univerzitách. Vyšší odborné školy umožňují absolventům rychlejší postup na vysoké školy díky jejich vysoké úrovni odborného vzdělání. Odborné školy musí pružně reagovat na potřeby trhu práce a zajišťovat kvalitní vzdělání. Projekt „Vzdělávací standardy“ má zajistit dosažení vzdělávacích cílů prostřednictvím celostátních testů a definovat

klíčové kompetence pro jednotlivé ročníky. Tento projekt má také podpořit další školní a odborné vzdělávání a zajistit základní školní kvalifikace (Ekonomika ve zřelání).

3.3.3 Systém odborného vzdělávání na Slovensku

Na Slovensku vstoupil v roce 2015 v platnost zákon o odborném vzdělávání a přípravě, který umožnil duální vzdělávání. Tento zákon rozšiřuje formy spolupráce v rámci státu a ekonomické sféry na národní úrovni, a také v rámci škol a firem na místní a regionální úrovni. Duální vzdělávání na Slovensku je regulováno vzdělávacími programy na úrovni státu i škol. Státní vzdělávací programy slouží jako rámec, který umožňuje školám ve spolupráci s podniky vytvářet vlastní obsah vzdělávání. Praktická výuka v podnicích musí představovat minimálně 60 % celkového vzdělávacího času. Na přípravě těchto programů spolupracují firmy, oborová sdružení a komory (Nová, 2018).

Státní vzdělávací programy se realizují v rámci spolupráce škol a firem pod vedením Státního institutu odborného vzdělávání (ŠIOV), který spadá pod ministerstvo školství, stejně jako BIBB v Německu nebo Národní ústav pro vzdělávání (NÚV) v České republice. ŠIOV organizuje komise, ve kterých mimo zástupců škol a firem spolupracují i Slovenská obchodní a průmyslová komora (SOPK) a příslušná oborová sdružení. ŠIOV zajišťuje vedoucí roli a právní přezkum vzdělávacích programů, avšak obsahovou náplň vytvářejí odborníci z praxe. Nakonec jsou tyto programy schvalovány ministerstvem školství. Školní vzdělávací programy (ŠVP) pak dokončují školy v rámci spolupráce s firmami a přizpůsobují až 30 % obsahu státního programu, aby zohlednily místní potřeby trhu práce. Regionální komory přezkoumávají tyto programy, aby zajistily jejich soulad se státními standardy a regionálními požadavky. Komora rovněž ověřuje shodu zadanou v rámci závěrečných zkoušek a obsahu ŠVP (Nová, 2018).

Zákon neurčuje přesné postupy, a však definuje účastníky, kteří se budou tvorby vzdělávacích programů účastnit. Školy i firmy získávají jako pomůcku "Návod pro zaměstnavatele, odborné školy a vedení škol pro implementaci duálního vzdělávání," vytvořený v rámci spolupráce oborových sdružení a komor. Tento návod zajišťuje podporu v oblasti zavádění duálního vzdělávání a dává odpovědi na možné související otázky. Ministerstvo školství se podílí na přípravě novely zákona, jež má za úkol zrušit snížení finanční podpory pro školy, které se zapojily do duálního vzdělávání, což by mělo přilákat do systému více odborných škol. Slovenský duální vzdělávací systém se liší od německého modelu; například v Německu a Rakousku zajišťují závěrečné zkoušky zaměstnavatelé nebo jejich

komory, zatímco na Slovensku tuto roli plní odborné školy. Navíc, na Slovensku duální systém probíhá souběžně vedle tradičního odborného vzdělávání na středních školách (Nová, 2018).

3.3.4 Systém odborného vzdělávání v Polsku

Povinnost školní docházky je splněna dokončením základní a následně nižší střední školy. Povinné vzdělávání, které je stanoveno ústavou, probíhá až do dosažení věku 18 let. Tuto povinnost lze naplnit v rámci studia na střední škole, účasti ve vzdělávání mimo školu, ve veřejných a soukromých školách s akreditací, ve vzdělávacích zařízeních provozovaných právníky nebo fyzickými osobami nebo v profesní přípravě u zaměstnavatele podle jiných směrnic (Zpravodaj, 2011).

Vyšší střední všeobecné nebo odborné vzdělávání začíná ve věku 16 let a trvá dva až šest let, což závisí na typu školy. Převážná část studentů odborného vzdělávání ukončuje své studium ve věku 19 až 20 let. Odborné vzdělávání v této úrovni poskytují střední odborné školy čtyřleté (technikum), nástavbové odborné školy tříleté (technikum uzupełniające), které fungovaly jen do roku 2012, dvouleté až tříleté základní profesní školy (zasadnicza szkoła zawodowa), a tříleté speciální školy pro mentálně nebo fyzicky postižené žáky (szkoła specjalna). Postsekundární odborné vzdělávání poskytují i 2,5leté postsekundární školy (szkoła policealna) (Zpravodaj, 2011).

Učňovství funguje mimo formální školský systém. Různé typy škol preferují odlišné vzdělávací cíle. Všeobecné střední školy (licea ogólnokształcące) připravují žáky na maturitu s dalším studiem na vysoké škole. Další střední školy mají za cíl poskytování odborných kvalifikací, přičemž kurikula jejich zaměření bývají různá, avšak zahrnují praktickou část na pracovištích (Zpravodaj, 2011).

Odborné vzdělávání na středních odborných školách, základních profesních školách nebo postsekundárních školách cílí k povoláním uvedeným v klasifikaci povolání pro odborné vzdělávání, jež je v souladu s klasifikací pro trh práce. Ve školním roce 2009/10 bylo v Polsku 5771 středních odborných škol a 427 speciálních škol. Od školního roku 2006/07 se zájem o odborné vzdělávání mnohonásobně rozšířil, což se ukazuje v rámci posunu změn na trhu práce po vstupu Polska do EU a otevřením evropských pracovních příležitostí pro polské pracovníky. Zvýšená poptávka po zaměstnancích s kvalifikací způsobená migrací vedla také k domácí poptávce po těchto pracovnících v určitých zaměstnáních (Zpravodaj, 2011).

Prvotním předpokladem nástupu na střední školy je povinnost ukončit nižší střední školu (gimnazjum). Střední odborné školy (technikum) směřují k získání maturity a odborné

kvalifikace na úrovni technika, přičemž probíhající studium trvá 4 roky. Nejčastěji volené zaměření jsou účetní, mechanik, elektronik a obchodník (Zpravodaj, 2011).

Základní profesní školy (zasadnicza szkoła zawodowa) nevedou k maturitě. Tento druh škol trvá dva, nebo tři roky podle druhu zaměření. K nejvíce žádaným zaměřením v rámci dvouletých oborů patří prodavač, kuchař a zahradník, zatímco v rámci tříletých oborů jsou to automechanik, kadeřník a pekař. Tříleté speciální školy (szkoła specjalna) připravují studenty pro konkrétní zaměstnání a jsou určeny pro mentálně postižené žáky a žáky s kombinovaným postižením, kteří splnili nižší střední školu. Kurikula a organizace vzdělávání jsou přizpůsobeny požadavkům a potřebám pro tyto žáky. Po absolvování získávají certifikát, na základě něhož mohou vykonávat určitý druh práce, ale nepovažuje se za plnohodnotnou profesní kvalifikaci. Množství učiva a praxe pro všeobecné i odborné vzdělávání (teoretické a praktické odborné předměty) se vymezují v oblasti rámcových učebních plánů, jež má v kompetenci ministerstvo školství. Na středních odborných školách zahrnují odborné předměty 36 % vyučovacích hodin. Praktická příprava se realizuje jak ve škole, tak na pracovišti, kdy hlavním cílem je poskytnout žákům odborné dovednosti nezbytné pro dané povolání. V základních profesních školách zahrnuje praktická příprava 50 % hodin v rámci odborných předmětů. Na středních odborných školách zahrnuje tato oblast 20 až 25 %. Pro všechny typy odborného vzdělávání se zařazuje čtyřtýdenní praxe na pracovištích, a to jednou až dvakrát ročně. Tyto praxe, prohlubují odborné znalosti a dovednosti žáků a učí je aplikovat je ve skutečných podmínkách (Zpravodaj, 2011).

Učňovství (Nauka zawodu u pracodawcy) je specifickým typem odborného vzdělávání. Nejdůležitější podmínkou k přijetí do tohoto typu profesní přípravy je dokončení nižší sekundární školy (gimnazjum) a dosažení věku minimálně 16 let. Jsou-li zvláštní opodstatněné případy povoluje zákon výjimky. Učňovství se realizuje v malých a středních podnicích, hlavně v řemeslech. Zaměstnavatelé jako, členové cechu nebo řemeslnické komory, dohlízejí na průběh přípravy učňů. Příprava učňů je nabízena ve 117 povoláních, nejčastěji jako kadeřník, truhlář, pekař a cukrář. Učňovství se rozděluje dvěma směry, jedním směrem je profesní příprava (ISCED 3) směřující k získání kvalifikace tovaryše (czeladnika) nebo kvalifikovaného dělníka, zahrnující profesní přípravu praxe u zaměstnavatele a teoretické vzdělávání. Učni (mladší 18 let) si vybírají teoretické vzdělávání buď v rámci školského systému, anebo v rámci neformálního vzdělávání. Převážná většina (88 %) si vybírá teoretické vzdělávání v rámci základních profesních škol. Příprava zahrnuje časový úsek 24 až 36 měsíců a ukončuje se závěrečnou zkouškou pořádanou cechem (Zpravodaj, 2011).

Učňovství, sloužící jako prvotní příprava k výkonu určitého zaměstnání (ISCED 2) v sobě nese určité pracovní činnosti. Je zacíleno na menší skupinu lidí, kteří na základě určitých

důvodů nedokončili nižší střední školu a jsou starší 15 let. Zaměstnavatel vytyčuje vzdělávací program s ohledem na existující základní program. Průběh je rozdělen na 3 až 6 měsíců. Na závěr je nutno splnit test pro získání certifikátu, určujícího dovednosti v příslušném oboru. Certifikát je uznán vzdělávacím systémem a vystaven podnikem, kde celá příprava probíhala. Po dokončení přípravy mladí pracovníci (ve věku 16 až 18 let) pokračují dále v učení, jež směřuje ke kvalifikaci, výhodou je, že doba strávená v předchozí přípravě se jim započítává. Na základě nařízení ministerstva práce a sociální politiky z května 2009 o profesní přípravě dospělých umožňuje dospělým účast v určité formě učení pro dospělé. Výhodou programů pro dospělé je to, že jsou kratší především na základě již absolvované praxe. Učňovství probíhá 12 až 18 měsíců a samotná příprava zaměřující se na vykonávání určitého typu práce 3 až 6 měsíců (Zpravodaj, 2011).

Dobrovolné pracovní sbory (Ochotnicze Hufce Pracy) byly vytvořeny k podpoře mladých lidí ze znevýhodněného prostředí. Sbory jsou státní organizace spadající pod ministerstvo práce a zahrnují 58 vzdělávacích středisek v rámci celé země. Tyto střediska poskytují profesní přípravu, další vzdělávání a pracovní příležitosti ve spolupráci s okresní samosprávou. Sbory jsou uzpůsobeny pro mladé lidi ve věku 15 až 18 let, kteří dokončili základní školu a nachází se v obtížné ekonomické, rodinné nebo osobní situaci, mají ve škole problémy nebo ji předčasně opustili, pocházejí z dysfunkčních rodin nebo ze sirotčinců. Mladí lidé v nouzi získávají ubytování a stravu zdarma. Je jim umožněno dokončit své vzdělání, začít pracovat a získat kvalifikaci (Zpravodaj, 2011).

4 Praktická část

V praktické části bakalářské práce jsem se zaměřil na systém duálního vzdělávání jak z pohledu vybrané školy – Vyšší odborné školy a Střední školy automobilní, Zábřeh, tak z pohledu odborných firem, jako partnerů, spolupracujících se školou v rámci duálního vzdělávání. Jednalo se o firmy Auto Hégr, a.s., Jesenická 289/1 b, 787 01 Šumperk, Alleco speed s.r.o., Dvorská 2347/ 23 789 01 Zábřeh a PAS Zábřeh na Moravě a.s., U Dráhy 828/8, 789 13 Zábřeh. Výzkum byl prováděn formou akčního výzkumu, a to osobními pohovory s pedagogy školy a dále s oslovenými odbornými firmami, především autoservisy.

4.1 Historie a současnost Vyšší odborné školy a Střední školy automobilní, Zábřeh

Praktickou část bakalářské práce jsem vykonával pod záštitou Vyšší odborné školy a Střední školy automobilní, U Dráhy 827/6, 789 01 Zábřeh.

U všech oborů, které jsou uvedeny v rámci charakteristik oborů níže a jsou zakončeny závěrečnou zkouškou, maturitní zkouškou, nebo absolutoriem, probíhá souběžně s teoretickou výukou i praktická výuka v rámci duálního vzdělávání u vybraných firem, a to již od 1. ročníku studia. Výuka je rozdělena na týdenní cykly, kdy se střídá teoretická výuka 56 %, a praktická výuka 45 % u oborů zakončených závěrečnou zkouškou. U maturitních oborů, kde se prodlužuje délka studia o rok, je počet hodin teoretické výuky 75 % a podíl praktické výuky 25 %. U oboru zakončeného absolutoriem je souvislá půlroční praxe. V rámci výzkumu byly osloveny firmy, u kterých studenti z těchto uvedených oborů vykonávají praxi v rámci duálního vzdělávání.

Vyšší odborná škola a Střední škola automobilní Zábřeh, jako technická odborná škola, nabízí rozsáhlou nabídku oborů vzdělání zaměřující se na autoopravárství, provoz a diagnostiku motorových vozidel v rozsáhlé oblasti Olomouckého kraje, přes okres Šumperk a blízkých regionech. Vývoj školy probíhal postupně až do současné podoby od roku 1950 (Výroční zpráva, 2023).

Obr. 1: Historická fotografie školy s tělocvičnou (Historická fotografie školy)

Přehled postupného vývoje školy VOŠ a SŠ automobilní, Zábřeh:

- 1950 – 1952** Středisko pracujícího dorostu – Československé autobusové dopravy
- 1950 – 1969** Střední průmyslová škola automobilové dopravy v Zábřehu
- 1965 – dosud** Střední průmyslová škola automobilní Bruntál (převod školy)
- 1965 – 1980** Odborné učiliště – Československé automobilové dopravy
- 1980 – 1993** Střední odborné učiliště dopravní
- 1993 – 1994** Integrovaná střední škola automobilní
- 1994 - 1998** ISS automobilní – centrum odborné přípravy
- 1998 – 2005** Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborné učiliště
- 2005 – dosud** Vyšší odborná škola a Střední škola automobilní, Zábřeh (Výroční zpráva, 2023)

Škola i celé zařízení je majetkem Olomouckého kraje a je vybudováno ve společném areálu s autoopravárenskou firmou PAS a.s. Zábřeh na Moravě, se kterou škola navázala spolupráci ve všech oblastech. Spojení střední a vyšší odborné školy se ukázalo jako strategicky výhodné z hlediska uzavření spolupráce dvou typů škol obdobného technického oborového zaměření (Výroční zpráva, 2023).

Ve školním roce 2022/2023 nabízela škola studium v oborech vzdělání, u kterých probíhala výuka dle schválených školských vzdělávacích plánů (ŠVP). Nabídka oborů vzdělání ve školním roce 2022/2023 byla v souladu s požadavky dlouhodobého záměru Olomouckého kraje, potřeby podnikatelské sféry, okresu Šumperk a přilehlých regionů. Ve školním roce

2022/2023 navštěvovalo školu celkem 400 žáků, z toho 356 žáků střední školu a 44 studentů vyšší odbornou školu (Výroční zpráva, 2023).

Studijní obory jsou rozděleny podle zakončení studia závěrečnou zkouškou nebo maturitní zkouškou. Výuku na škole zajišťuje přibližně 38 pedagogů a cca 17 pracovníků pro provoz. Škola dále disponuje domovem mládeže, sloužícím k ubytování žáků, knihovnou, studovnou, společenským sálem, venkovním sportovištěm, tělocvičnou a aulou. Pro výuku má škola k dispozici 24 učeben, včetně speciálně zaměřených, 17 odborných dílen, vlastní autoškolu (B, C) a svářečí školu (Výroční zpráva, 2023).

4.1.1 Charakteristika oborů, které jsou nabízeny v rámci Střední školy automobilní, Zábřeh a zakončeny závěrečnou zkouškou

MECHANIK OPRAVÁŘ MOTOROVÝCH VOZIDEL (23-68-H/01) – školní vzdělávací plán „AUTOMECHANIK“ Automechanik je odborně kvalifikovaný pracovník, který samostatně provádí údržbářské, opravárenské a seřizovací práce na silničních motorových vozidlech. Tyto dovednosti umožní absolventům najít zaměstnání ve výrobě, opravárenských provozech, servisech, stanicích technické kontroly (STK), měření emisí (ME) aj., při provádění montáže a demontáže, zajišťování oprav, údržbě, seřizování a výměně dílů a funkčních částí (příp. s drobnou úpravou), následné kontroly po uskutečněné opravě a seřízení, obsluhy diagnostických zařízení při zjišťování závad a kontroly technického stavu vozidel, čtení z technické dokumentace z oblasti evidence prováděných servisních a opravárenských opatření, zajišťování potřebného materiálu a náhradních dílů apod. Společně se vzděláním je zde i příprava k získání řídičského oprávnění skupiny „B“ a „C“.

AUTOELEKTRIKÁŘ (26-57-H/01) – školní vzdělávací plán „AUTOELEKTRIKÁŘ“ Absolventi jsou vedeni k provádění servisních prací na elektrickém příslušenství silničních motorových vozidel. Obor mohou studovat hoši a dívky. Žáci během studia mají možnost získat řídičské oprávnění skupiny „B“ a „C“.

KAROSÁŘ (23-55-H/02) – školní vzdělávací plán „KAROSÁŘ“ Absolventi jsou vedeni k provádění klempířských a karosářských prací s přímým zaměřením na opravy karoserií motorových vozidel. Obor mohou studovat hoši a dívky. Žáci během studia mají také možnost

získat řidičské oprávnění skupiny „B“. V rámci výuky je prováděno školení pro svařování plamenem a řezání kyslíkem a lze získat svařovací průkaz Z-M1 (pro obloukové svařování).

AUTOLAKÝRNÍK (23-61-H/01) – školní vzdělávací plán „**AUTOLAKÝRNÍK**“ Absolventi získávají zaměstnání jako autolakýrník při povrchových úpravách karoserií a skříní vozidel ve výrobě, ale i při opravách. V rámci vzdělávání probíhá příprava k získání řidičského oprávnění skupiny "B". Tento obor je zaměřen na samostatnou orientaci ve všech lakýrnických postupech, včetně míchání a tónování barev, provádění nových nátěrů, nástříků a oprav hotových lakovaných výrobků a automobilových karoserií. Úspěšní absolventi se závěrečnou zkouškou, se mohou přihlásit do dalšího vzdělávání v maturitního oboru (nástavbové studium „Podnikání“ apod.).

4.1.2 Charakteristika oborů, které jsou nabízeny v rámci Střední školy a zakončeny maturitní zkouškou

AUTOTRONIK (39-41-L/01) – školní vzdělávací plán „**AUTOTRONIK**“. Jedná se o technický maturitní obor rozložený do čtyř let studia, připravující absolventy pro technické práce v oblasti autoopravárenství. Tento technický obor má požadavky na všeobecné, odborné znalosti, ale také manuální dovednosti. Obor mohou studovat hoši a dívky. V rámci vzdělání je možnost získat řidičského oprávnění skupiny „B“ a „C“. Po ukončení třetího ročníku žáci vykonají závěrečnou „učňovskou“ zkoušku v oboru mechanik opravář motorových vozidel. Absolventi dále mohou dále studovat na vysokých školách a VOŠ.

DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY (23-45-M/01) – školní vzdělávací plán „**DOPRAVNÍ PROSTŘEDKY**“. Tento obor je rozdělen do čtyř let studia a zakončuje se maturitní zkouškou. Žáci se připravují pro práci středně technických pracovníků v oblasti provozu a údržby silničních motorových vozidel, a také jako pracovníci specializovaných diagnostických pracovišť, dopravních inspektorátů, pojišťoven apod. Obor mohou studovat hoši a dívky. V rámci vzdělání je možnost získat řidičského oprávnění skupiny „B“ a „C“. Absolventi mohou dále studovat na vysokých školách a VOŠ.

4.1.3 Charakteristika oborů, které jsou nabízeny v rámci Vyšší odborné školy a zakončeny absolutoriem

DIAGNOSTIKA SILNIČNÍCH VOZIDEL (23-45-N/02) — akreditovaný vzdělávací program „**DIAGNOSTIKA SILNIČNÍCH VOZIDEL**“ Vyšší odborné studium pro obor diagnostiky silničních vozidel vhodné pro absolventy středních škol, kteří uzavřeli studium maturitní zkouškou. Výsledkem je získání dostatečné praktické kvalifikace a vhodného uplatnění v rychle se měnícím odvětví silniční dopravy a opravárenství. Vzdělávání je vhodné především pro studenty s praktickými ambicemi a zájmem o využití aplikace s možnostmi uplatňujícími se v moderních diagnostických střediscích. Studium se uzavírá absolutoriem, průběh je formou přednášek. Každé studijní období se ukončuje zápočty a zkouškami. Na závěr studia probíhá půlroční odborná praxe, závěrečná absolventská práce, obhajoba absolventské práce, zkouška z odborných předmětů a cizího jazyka. Absolventi mohou najít zaměstnání jak ve veřejném, tak i v soukromém sektoru automobilové dopravy, ale i jako řidičí pracovníci servisních a opravárenských organizací, pracovníci STK a stanic měření emisí, specialisté ve výrobě a při zkoušení silničních motorových vozidel (Výroční zpráva 2023).

4.2 Výzkum

V rámci akčního výzkumu jsem oslovil pedagogy školy VOŠ a SŠ Automobilní Zábřeh, kteří mají na starost oblast v rámci duálního vzdělávání studentů a dále spolupracující firmy Auto Hégr, a.s., Jesenická 289/1 b, 787 01 Šumperk, Alleco speed s.r.o., Dvorská 2347/ 23 789 01 Zábřeh a PAS Zábřeh na Moravě a.s., U Dráhy 828/8, 789 13 Zábřeh, které jsou spolupracujícími firmami v rámci duálního vzdělávání. Výzkum jsem prováděl formou akčního výzkumu, a to osobními pohovory s pedagogy školy a dále s oslovenými odbornými firmami, především autoservisy.

Jednalo se o 4 pedagogy, kterým byly položeny stejné otázky. Všichni 4 pedagogové měli zájem se rozhovoru účastnit. Rozhovory probíhaly jednotlivě, nikoli skupinově, tedy pouze pedagog a tazatel provádějící výzkum. Všechny rozhovory s pedagogy probíhaly v přátelské atmosféře. Pedagogové nebyly k rozhovorům nuceni, vše probíhalo dobrovolně a byl zájem o této problematice hovořit.

Pedagogům bylo položeno 9 otázek souvisejících s duálním vzděláváním, na které měli odpovédět na základě dlouholetých zkušeností s touto oblastí vzdělávání.

Spolupracujících firem v rámci duálního vzdělávání se školou bylo osloveno 5, ale pouze 3 z nich měli zájem se akčního výzkumu formou rozhovorů účastnit. Třem spolupracujícím firmám, které měli zájem se akčního výzkumu účastnit bylo položeno 9 otázek. Otázky byly voleny v rámci zkušeností firem s praktickou částí duálního vzdělávání studentů.

Otázky a odpovědi položené pedagogům zabývajících se oblastí duálního vzdělávání žáků v rámci dané školy:

Otázka č. 1: Jakou formou škola zahajuje spolupráci praktické části výuky žáků s firmou? (Např. obrátila se škola na spolupracující firmu na základě doporučení třetí osoby, popř. byla firmou oslovena ke spolupráci apod.)

Tab. 1: Odpovědi pedagogů na otázku č. 1

Odpovědi pedagogů na otázku č. 1	
Pedagog 1	Většinou již škola oslovila firmu, nebo si studenti praxi hledají sami, v případě nevyhovující firmy.
Pedagog 2	Samy firmy se obracejí na školu, z důvodu vlastního zájmu o spolupráci se školou.
Pedagog 3	Škola se obrací na firmy s nabídkou společné spolupráce v rámci duálního vzdělávání.
Pedagog 4	Většinou firmy oslovují školu z nedostatku pracovníků.

Vyhodnocení odpovědí na otázku č. 1

Na základě tohoto dotazu se ukazuje, že polovina dotazovaných pedagogů se přiklání k názoru, že sama škola má zájem oslovovat firmy k navázání duální spolupráce a polovina pedagogů se přiklání k názoru, že samy firmy se obracejí na školu s poptávkou po duálním vzdělávání, a tedy si i tímto hledají možnosti budoucích zaměstnanců. Ve výsledku se tedy ukazuje, že jak škola, tak firmy mají o praktickou část duálního vzdělávání zájem a obě strany se neváhají vzájemně oslovovat.

Otázka č. 2: Mají žáci o praktickou část výuky ve firmách zájem?

Tab. 2: Odpovědi pedagogů na otázku č. 2

Odpovědi pedagogů na otázku č. 2	
Pedagog 1	Rozhodně ano.
Pedagog 2	Rozhodně ano.
Pedagog 3	Rozhodně ano.
Pedagog 4	Mají zájem.

Vyhodnocení odpovědí na otázku č. 2

V případě tohoto dotazu panuje u všech pedagogů 100 % shoda v názoru, a to taková, že žáci sami mají převážně o praktickou část výuky ve firmách zájem.

Otázka č. 3: Jaký je přístup žáků z pohledu školy k praktické výuce? (např. samostatnost, vytrvalost, odpovědnost apod.)

Tab. 3: Odpovědi pedagogů na otázku č. 3

Odpovědi pedagogů na otázku č. 3	
Pedagog 1	Přístup žáků je zcela individuální.
Pedagog 2	Přístup žáků je převážně dobrý, záleží individuálně na žákovi, jedná-li se o učně nebo maturanta.
Pedagog 3	Většina žáků se snaží, praxe je baví a mají o ni zájem.
Pedagog 4	Většina žáků, která má o obor zájem, se na praxi těší a baví je.

Vyhodnocení odpovědí na otázku č. 3

Odpovědi pedagogů na tuto otázku se taktéž blíží shodě ve 100 %. Všichni dotazovaní pedagogové se přiklání k názoru, že žáci se musí posuzovat individuálně, nelze na toto říci jednoznačný obecný závěr, ve kterém by se posoudilo vše, a to v jak v oblastech samostatnosti, vytrvalosti či odpovědnosti v obecné rovině.

Otázka č 4: Je dle vašeho názoru počet hodin praxe ve spolupracujících firmách dostatečný, ve srovnání s teoretickou výukou? (např. srovnatelné, měl by být vyšší pro rozvoj manuálních dovedností žáků apod.)

Tab. 4: Odpovědi pedagogů na otázku č. 4

Odpovědi pedagogů na otázku č. 4	
Pedagog 1	Počet hodin praxe je dostatečný.
Pedagog 2	Počet hodin praxe je dostatečný.
Pedagog 3	Počet hodin praxe u učňovských oborů je dostatečná, u maturitních oborů by měl být počet hodin praxe vyšší.
Pedagog 4	Počet hodin praxe by měl být vyšší jak u učňovských, tak u maturitních oborů.

Vyhodnocení odpovědí na otázku č. 4

U této otázky se polovina dotazovaných pedagogů shodla v názoru, že počet hodin praxe je dostatečný. Čtvrtina pedagogů se domnívá, že by se měl počet hodin praxe u maturitních oborů zvýšit a počet hodin praxe u učňovských oborů se jim jeví jako dostačující. Zbývající čtvrtina pedagogů se přiklání k názoru, že počet hodin praxe by se měl zvýšit jak u učňovských, tak u maturitních oborů.

Otázka č. 5: Vnímáte mezi firmami rozdílný zájem o žáky s učňovskými obory a maturitními obory?

Tab. 5: Odpovědi pedagogů na otázku č. 5

Odpovědi pedagogů na otázku č. 5	
Pedagog 1	Rozdílný zájem vnímám, je více zájem o žáky z maturitních oborů než z učňovských.
Pedagog 2	Nevidím rozdílný zájem o žáky z učňovských, nebo u maturitních oborů.
Pedagog 3	Začíná převládat zájem o maturanty před učni.
Pedagog 4	Nevidím žádný rozdíl zájem mezi maturanty nebo učni.

Vyhodnocení odpovědí na otázku č. 5

Polovina dotazovaných pedagogů nevidí žádný rozdíl v zájmu firem o žáky mezi maturitními a učňovskými obory. Druhá polovina pedagogů se domnívá, že začíná převládat zájem firem o žáky z maturitních oborů.

Otázka č. 6: Je pro školu praktická část výuky spíše přínosem nebo spíše zátěží?

Tab. 6: Odpovědi pedagogů na otázku č. 6

Odpovědi pedagogů na otázku č. 6	
Pedagog 1	Pro školu je praktická část spíše zátěží.
Pedagog 2	Rozhodně je praktická část pro školu zátěží.
Pedagog 3	Praktická část je pro školu přínosem.
Pedagog 4	Praktická část je pro školu přínosem i zátěží, především z hlediska organizace.

Vyhodnocení odpovědí na otázku č. 6

Polovina pedagogů se domnívá, že praktická část výuky je pro školu spíše zátěží. Čtvrtina pedagogů je přesvědčena, že praktická část výuky je pro školu přínosem. Čtvrtina pedagogů se přiklání k názoru, že praktická část výuky je pro školu přínosem, ale také zátěží, a to především z hlediska organizace.

Otázka č. 7: Podílí se finančně škola na praxích žáků? (výuky např. zajištění pracovních pomůcek – oděv, obuv, ochranné brýle, rukavice, finanční odměny pro žáky apod.)

Tab. 7: Odpovědi pedagogů na otázku č. 7

Odpovědi pedagogů na otázku č. 7	
Pedagog 1	Škola se rozhodně podílí na praxích žáků, a to jak v zajištění pracovních pomůcek – oděv, obuv, ochranné brýle, rukavice, tak i formou finanční odměny pro žáky.
Pedagog 2	Škola se podílí na praxích žáků, a to v zajištění pracovních pomůcek.
Pedagog 3	Škola se podílí na praxích žáků v zajištění pracovních pomůcek – oděv, obuv. Forma finanční odměny se odvíjí od dalších aspektů, např. šikovnost žáků.
Pedagog 4	Forma finanční odměny se řeší dle docházky na praxi, zručnosti apod.

Vyhodnocení odpovědí na otázku č. 7

Všichni dotazovaní pedagogové se shodně přiklonili k názoru, že škola se podílí na zajištění pracovních pomůcek – např. oděv, obuv, pracovní rukavice pro praktickou výuku žáků. Polovina dotazovaných pedagogů se domnívá, že finanční odměna poskytovaná žákům školou se odvíjí od dalších aspektů, např. docházka na praxi, šikovnost žáků apod. Druhá polovina pedagogů se domnívá, že finanční odměna je zajišťována firmami, u nichž žáci vykonávají praxi.

Otázka č. 8: Nacházejí žáci po absolvování praxe ve spolupracujících firmách lepší uplatnění na trhu práce? (např. spolupracující firma nabídne žákovi zaměstnání apod.)

Tab. 8: Odpovědi pedagogů na otázku č. 8

Odpovědi pedagogů na otázku č. 8	
Pedagog 1	V převážné většině nabídne firma po ukončení studia žákovi práci.
Pedagog 2	Ano, firmy mají o šikovné absolventy, kteří se u nich zapracovali zájem a nabídne jim u nich zaměstnání.
Pedagog 3	Ano, firmy mají rozhodně o absolventy, kteří u nich absolvovaly praxi zájem.
Pedagog 4	Mají-li samy žáci zájem, většinou se již s firmou, u které vykonávají praxi domluví a po ukončení školy mohou ihned u dané firmy nastoupit do zaměstnání.

Vyhodnocení dopovědí na otázku č. 8

Na tuto otázku tři čtvrtiny dotazovaných pedagogů odpovědělo, že samy firmy mají o absolventy z řad žáků zájem a nabídnou jim práci. Čtvrtina pedagogů se přiklání k názoru, že samy žáci se zajímají o spolupráci s firmou po absolvování oborů a také nalézají pracovní uplatnění u těchto firem.

Otázka č. 9: Využije škola poskytnuté informace, nebo materiály od spolupracující firmy pro další výuku žáků?

Tab. 9: Odpovědi pedagogů na otázku č. 9

Odpovědi pedagogů na otázku č. 9	
Pedagog 1	Škola tyto poskytnuté materiály většinou částečně využije.
Pedagog 2	Většinou škola materiály neshromažďuje a málokdy je využije.
Pedagog 3	Škola celkem běžně využívá poskytnuté materiály od spolupracujících firem.
Pedagog 4	Škola materiály od spolupracujících firem nevyužívá, má dostatek svých materiálů.

Vyhodnocení odpovědí na otázku č. 9

Čtvrtina dotazovaných pedagogů prosazuje názor, že škola materiály od spolupracujících firem využije pouze částečně. Polovina pedagogů je přesvědčena o tom, že materiály od spolupracujících firem škola vůbec neshromažďuje a ani je nevyužije, dle jejich názoru má škola svých materiálů dostatek. Čtvrtina pedagogů je přesvědčena o tom, že materiály od spolupracujících firem běžně využívá.

Otázky a odpovědi spolupracujících firem v rámci duálního vzdělávání:

Otázka č 1: Jak dlouho spolupracuje Vaše firma se školou na zajišťování praktické části výuky žáků?

Tabulka č. 10 odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 1

Tab. 10: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 1

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 1	
Firma 1	Firma spolupracuje se školou v rámci duálního vzdělávání již 12 let.
Firma 2	Spolupráce se školou v rámci duálního vzdělávání probíhá minimálně 10 let.
Firma 3	Spolupráce se školou je dlouhodobá, trvá více než 10 let.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 1

Spolupráce firem se školou je dlouhodobá, v tomto případě jedna třetina dotazovaných firem 12 let, dvě třetiny dotazovaných firem 10 let.

Otázka č. 2: Jakou formou firma zahájila spolupráci na praktické části výuky žáků se školou? (Např. obrátila se na školu na základě doporučení třetí osoby, popř. byla školou oslovena ke spolupráci apod.)

Tab. 11: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 2

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 2	
Firma 1	Naše firma byla oslovena školou a poté jsme zahájili spolupráci.
Firma 2	Naše firma oslovila školu se zájmem o navázání spolupráce.
Firma 3	Firma oslovila školu na základě zkušeností zaměstnanců ze studia na této škole.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 2

V případě tohoto dotazu se ukázalo, že dvě třetiny dotazovaných firem byly osloveny školou a jedna třetina firem oslovila školu v případě navázání spolupráce sama.

Otázka č. 3: Je Vaše spolupráce se školou dostatečná nebo byste něco zlepšili? (komunikace, řešení a náprava problémů apod.)

Tab. 12: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 3

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 3	
Firma 1	Spolupráce se školou je na odpovídající úrovni.
Firma 2	Spolupráce se školou je dostatečná.
Firma 3	Komunikace funguje bez problémů jak v rámci školy, tak v rámci naší firmy.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 3

V tomto případě, se všechny dotazované firmy jednoznačně shodly, že spolupráce v rámci komunikace se školou je dostatečná, probíhá bez problémů a je na dobré úrovni.

Otázka č. 4: Je spolupráce se školou pro Vaši firmu přínosem nebo určitou zátěží?

Tab. 13: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 4

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 4	
Firma 1	Spolupráce se školou pro nás představuje přínosy i zátěž, a to zátěž jednak administrativní, tak i zátěž časovou pro mechaniky, kteří mají žáky přiděleny, aby je něco naučili.
Firma 2	Přínosem je pro nás možnost zaučit si budoucího zaměstnance firmy, zátěž nastává v případě nezájmu studenta o praxi, problémy s docházkou apod.
Firma 3	Spolupráce se školou je pro nás spíše přínosem, problém, a tedy i zátěž nastává v případě nezájmu studenta o praxi.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 4

V případě odpovědi na tuto otázku se jedna třetina firem domnívá, že spolupráce se školou je pro ni jak přínosem, tak zátěží, kdy zátěž specifikují jako především časovou a administrativní. Dvě třetiny dotazovaných firem se domnívají, že zátěž nastává v případě nezájmu studenta o praktickou část, ale přínos vidí v možnosti zaučit si budoucího zaměstnance pro firmu.

Otázka č. 5: Jak hodnotíte připravenost žáků po teoretické stránce?

Tab. 14: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 5

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 5	
Firma 1	Připravenost žáků po teoretické stránce je dostatečná.
Firma 2	Teoretická připravenost žáků je v určitých oblastech spíše malá až nedostatečná, např. u nákladních vozidel.
Firma 3	Teoretická připravenost žáků je individuální, záleží na žákovi a jeho zájmu.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 5

V případě odpovědi na tuto otázku se třetina dotazovaných firem domnívá, že připravenost žáků na praktickou část duálního vzdělávání je dostatečná. Třetina dotazovaných firem se přiklání k názoru, že teoretická připravenost žáků je v určitých oblastech spíše malá, až nedostatečná, a to například u nákladních vozidel. Poslední třetina dotazovaných firem se domnívá, že teoretická připravenost žáků je individuální a záleží to na žákovi a jeho zájmu.

Otázka č. 6: Mají žáci ve Vaší firmě o výuku praktické části zájem?

Tab. 15: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 6

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 6	
Firma 1	O praktickou výuku v naší firmě je zájem.
Firma 2	Zájem o praktickou výuku je individuální, většina žáků má o praxi zájem.
Firma 3	O praktickou část mají žáci zájem, někteří nastupují na praxi s tím, že už vědí, že u nás později chtějí pracovat.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 6

V odpovědích na tuto otázku se dvě třetiny dotazovaných firem shodly, že žáci mají o praktickou část výuky zájem, s tím, že někteří již vědí při nástupu na praxi, že po dokončení studia chtějí u této firmy pracovat. Jedna třetina dotazovaných firem se přiklání k názoru, že žáci mají o praktickou výuku ve firmách zájem, ale jejich zájem je zcela individuální.

Otázka č. 7: Jste se žáky při vykonávání praxe ve Vaší firmě spokojeni? (např. šikovnost, zájem, zapojování)

Tab. 16: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 7

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 7	
Firma 1	Je to velice individuální, někteří žáci jsou velice šikovní a manuálně zruční, jiní spíše trpí.
Firma 2	U žáků, kteří mají o obor zájem jsme spokojeni, projevuje se to i na praxi, u žáků, kteří o obor takový zájem nemají je to horší.
Firma 3	Záleží na samotném přístupu žáků, většina z nich je šikovná.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 7

U této otázky se všechny z dotazovaných firem shodly na názoru, že žáci, kteří mají o obor zájem jsou šikovní, u těch, kteří o daný obor takový zájem nemají je to horší, ale celkově je to zcela individuálně na žákovi.

Otázka č. 8: Vybíráte si budoucí zaměstnance ze žáků na základě praxe ve Vaší firmě?

Tab. 17: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 8

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 8	
Firma 1	V případě, že je žák šikovný, je mu nabídnuta spolupráce v rámci zaměstnání.
Firma 2	Žáky s nejlepšími výsledky v rámci praxe sami oslovujeme a nabídkou práce.
Firma 3	Ano, máme zaměstnance z řad studentů, kteří se u nás na praxi osvědčili.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 8

V případě této otázky se většina firem přiklání k řešení, že je-li žák šikovný a osvědčí se v rámci praktického vyučování, mají firmy zájem s ním navázat později spoluprací. Jak se ukazuje firmy již mají své zaměstnance z řad dřívějších žáků.

Otázka č. 9: Jsou žáci k praxi ve Vaší firmě motivováni? (v případě, že ano, jak?)

Tab. 18: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 9

Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 9	
Firma 1	Žáci jsou u nás motivováni finanční odměnou v rámci praxe.
Firma 2	Žáci nejsou ze strany naší firmy motivováni, předpokládáme, že je motivuje škola.
Firma 3	Žáci mají o motivaci zájem i bez motivace naší firmy.

Vyhodnocení odpovědí spolupracujících firem na otázku č. 9

V případě této otázky se ukazuje, že jedna třetina firem v rámci praktické části duálního vzdělávání žáky v rámci praxe motivuje finanční odměnou. Dvě třetiny firem žáky finanční odměnou nemotivuje, jelikož se domnívají, že žáci mají o praxi zájem i bez motivace, nebo že žáky již dostatečně motivuje škola.

5 Zhodnocení výsledků a diskuse

Ve své bakalářské práci, kterou jsem rozdělil na část teoretickou a část praktickou jsem se zabýval duálním vzděláváním v rámci školského systému, ze dvou pohledů, a to z pohledu školy a z pohledu spolupracující firmy.

V teoretické části jsem zmapoval vývoj odborného učňovského vzdělávání v České republice, a to před rokem 1989. Toto období bylo obdobím komunistického režimu, z něhož vycházel centrálně školský systém a vzdělání se rozdělovalo podle svého obsahu a cíle.

Po roce 1989 již není učňovské školství stavěno na první místo a střední školy začínají nabízet nové zaměření vzdělávacích programů, které se rychle rozrůstají, a následně začíná zvýšená poptávka po maturitních oborech.

Velkým rozmachem, který mapoval fungování duálního vzdělávání byl Projekt POSPOLU, který se zaměřil přímo na spolupráci vybraných škol a s nimi spolupracujících odborných firem. Ukázalo se, že mezi školou a firmou mohou nastat různé typy spolupráce. Závěrem tohoto projektu se prokázala důležitost zvýšení počtu hodin jak u odborného výcviku tak u odborné praxe v rámci maturitních oborů.

V další části práce jsem popsal určité odlišnosti ve vzdělávání na středních a odborných školách v okolních státech České republiky, a to v Německu, Rakousku, Slovensku a Polsku. V Německu se ukazuje velký vliv průmyslu na odborné vzdělání, avšak v tomto případě také přebírá průmysl velkou část zodpovědnosti a většinu nákladů společně s firmami a podniky, zástupci státu, spolkových zemí a odborů. Praktická část vzdělávání je promyšlená, efektivní a odborné vzdělání se pružně přizpůsobuje nastávajícím trendům. Hlavním zaměřením duálního systému odborného vzdělávání vyzdvihuje výuku během pracovního procesu, společně s praktickým učením v podniku a teoretickým vedením v odborné škole.

Rakousko vychází z podobného modelu jako Německo. Školy si kladou za cíl dvojitou důležitost, a to jak poskytování odborného, tak všeobecného vzdělání. V rámci vytváření školských vzdělávacích programů tedy rychle reagují na nové požadavky společnosti a snaží se utvářet tyto programy s orientací poptávky firem. V rámci učňovských oborů vytváří diferencované kurzy, tak, aby odpovídaly úrovni předchozího vzdělání a schopnosti učňů.

Slovensko se na základě zákona o odborném vzdělávání otevírá dalším možnostem vzájemné spolupráce v rámci státu a firmami na národní úrovni, ale také mezi školami a ekonomickou oblastí na regionální a místní úrovni. Duální vzdělávání na Slovensku je řízeno především vzdělávacími programy. Státní vzdělávací programy vytyčují rámec, kde školy

utváří samotný obsah vzdělávání v rámci spolupráce s podniky. Praktická výuka v podniku musí být minimálně 60 procent.

Slovenské duální vzdělávání se nespojuje s duálním systémem praktikovaným v německy mluvících zemích. Rozdíl vidíme především v tom, že závěrečné zkoušky v zemích Německa a Rakouska jsou uplatňovány pomocí zaměstnavatelů, na Slovensku přebírají kompetenci odborné školy. Na Slovensku je duální systém praktikován souběžně s klasickým vzděláváním na středních odborných školách.

V Polsku je kritériem pro přijetí na všechny střední školy ukončení nižší střední školy v 16 letech.

Učni/žáci (mladší 18 let) si mohou vybírat mezi teoretickým vzděláváním ve školském systému nebo v rámci mimoškolního vzdělávání. Velká část studentů (88 %) studuje teoretickou oblast vzdělávání v základních profesních školách. Výuka probíhá 24 až 36 měsíců a zakončuje se závěrečnou zkouškou pořádanou cechem. V rámci střední odborné školy lze získat maturitu i odbornou kvalifikaci s úrovní technika. Studium probíhá 4 roky. Za nejoblíbenější kvalifikace jsou považovány účetní, mechanik, elektronik a obchodník. Všeobecné a odborné vzdělávání, včetně teoretických a praktických odborných předmětů jsou určeny v rámci rámcových učebních plánů a jsou aktuální pro daný typ školy. Na středních odborných školách je odborným předmětům věnováno 36 % vyučovacích hodin. Praktická příprava propojuje školu i pracoviště, kdy praktická část je tvořena 50 % hodin odborných předmětů. U středních odborných škol je průběh odborných předmětů v rámci 20–25 %. U všech typů odborného vzdělávání probíhají 4týdenní praxe na pracovištích.

V Polsku byly také založeny Dobrovolné pracovní sbory, které pomáhají mladým lidem, kteří žijí ve znevýhodněném prostředí. Tyto státní organizace poskytují vzdělání pro studenty ve věkové kategorii 15–18 let, po ukončení základní školy, jsou-li v těžké situaci, nezáleží, zda rodinné či osobní. Těmto lidem je poskytována zdarma strava i ubytování. Mohou si tak dokončit vzdělání, pracovat a získat kvalifikaci.

V praktické části bakalářské práce jsem formou kvalitativního výzkumu mapoval reálnou situaci duálního vzdělávání, tedy z pohledu vybrané školy, a z pohledu spolupracujících firem. Pedagogům ve vybrané škole a spolupracujícím firmám v rámci duálního vzdělávání bylo položeno 9 otázek, které na sebe vzájemně navazovaly, prolínaly se, a odkrývaly skutečnou situaci provázanosti a spolupráce v rámci duálního vzdělávání.

U vybrané školy se v rámci kvalitativního výzkumu ukazuje, že sama škola má zájem oslovovat firmy k navázání duální spolupráce a také samy firmy se obracejí na školu s poptávkou po duálním vzdělávání, a tedy si i tímto hledají možnosti budoucích zaměstnanců.

Tedy jak škola, tak také firmy mají o praktickou část duálního vzdělávání zájem a obě strany se neváhají vzájemně oslovovat.

U všech pedagogů panuje shoda v názoru, že žáci sami mají převážně o praktickou část výuky ve firmách zájem.

Všichni dotazovaní pedagogové se také přiklání k názoru, že žáci se musí posuzovat individuálně, nelze na toto říci z jejich strany jednoznačný obecný závěr, ve kterém by se posoudilo vše, a to v jak v oblastech samostatnosti, vytrvalosti či odpovědnosti v obecné rovině.

Počet hodin praxe v rámci spolupracujících firem se ukazuje jako dostatečný ve srovnání s množstvím hodin teoretické výuky, a to pro polovinu dotazovaných pedagogů. Čtvrtina pedagogů se domnívá, že by se měl počet hodin praxe u maturitních oborů zvýšit a počet hodin praxe u učňovských oborů se jim zdá jako dostačující. Zbývající čtvrtina pedagogů se přiklání k názoru, že počet hodin praxe by se měl zvýšit jak u učňovských, tak u maturitních oborů.

Polovina dotazových pedagogů nevidí žádný rozdíl v zájmu firem o žáky mezi maturitními a učňovskými obory. Druhá polovina pedagogů se domnívá, že začíná převládat zájem firem o žáky z maturitních oborů.

Čtvrtina pedagogů je přesvědčena, že praktická část výuky je pro školu přínosem. Čtvrtina pedagogů se přiklání k názoru, že praktická část výuky je pro školu přínosem, ale také zátěží, a to především z hlediska organizace.

Polovina dotazovaných pedagogů se domnívá, že finanční odměna poskytovaná žákům školou se odvíjí od dalších aspektů, např. docházka na praxi, šikovnost žáků apod. Druhá polovina pedagogů se domnívá, že finanční odměna je zajišťována firmami, u nichž žáci vykonávají praxi.

Tři čtvrtiny dotazovaných pedagogů odpovědělo, že samy firmy mají o absolventy z řad žáků zájem a nabídnou jim práci. Čtvrtina pedagogů se přiklání k názoru, že samy žáci se zajímají o spolupráci s firmou po absolvování oborů a také nalézají pracovní uplatnění u těchto firem.

Polovina pedagogů je přesvědčena o tom, že materiály od spolupracujících firem škola vůbec neshromažďuje a ani je nevyužije, dle jejich názoru má škola svých materiálů dostatek. Čtvrtina pedagogů je přesvědčena o tom, že materiály od spolupracujících firem běžně využívá.

U spolupracujících firem se školou v rámci duálního vzdělávání se ukázala spolupráce firem se školou je dlouhodobá, v tomto případě jedna třetina dotazovaných firem 12 let, dvě třetiny dotazovaných firem 10 let.

Vzájemná spolupráce firem se školou se liší, kdy dvě třetiny dotazovaných firem byly osloveny školou, a jedna třetina firem oslovila školu v případě navázání spolupráce sama.

V oblasti vzájemné spolupráce se školou se všechny dotazované firmy jednoznačně shodly, že spolupráce v rámci komunikace se školou je dostatečná, probíhá bez problémů a je na dobré úrovni.

Ukazuje se také, že spolupráce se školou je pro firmy jak přínosem, tak zátěží, kdy zátěž specifikují především jako časovou a administrativní. Dvě třetiny dotazovaných firem se domnívají, že zátěž nastává v případě nezájmu studenta o praktickou část, ale přínos vidí v možnosti zaučít si budoucího zaměstnance pro firmu.

Firmy se shodují v tom, že připravenost žáků na praktickou část duálního vzdělávání je dostatečná. Třetina dotazovaných firem se přiklání k názoru, že teoretická připravenost žáků je v určitých oblastech spíše malá, až nedostatečná, a to například u nákladních vozidel. Poslední třetina dotazovaných firem se domnívá, že teoretická připravenost žáků je individuální a záleží to na žákovi a jeho zájmu.

Firmy se také shodly na tom, že žáci mají o praktickou část výuky zájem, s tím, že někteří již vědí při nástupu na praxi, že po dokončení studia chtějí u této firmy pracovat. Jedna třetina dotazovaných firem se přiklání k názoru, že žáci mají o praktickou výuku ve firmách zájem, ale jejich zájem je zcela individuální.

Firmy se také shodují na tom, že žáci, kteří mají o obor zájem jsou šikovní, u těch, kteří o daný obor takový zájem nemají je to horší, ale celkově je to zcela individuálně na žákovi.

Firmy se dále shodují na tom, že je-li žák šikovný a osvědčí se v rámci praktického vyučování, mají firmy zájem s ním navázat později spolupráci. Jak se také ukazuje firmy již mají své zaměstnance z řad dřívějších žáků.

Třetina firem v rámci praktické části duálního vzdělávání žáky v rámci praxe motivuje finanční odměnou. Dvě třetiny firem žáky finanční odměnou nemotivuje, jelikož se domnívají, že žáci mají o praxi zájem i bez motivace, nebo že žáky již dostatečně motivuje škola.

Jak se tedy na základě kvalitativního výzkumu ukazuje vzájemná spolupráce školy a firem v rámci duálního vzdělávání má smysl. Převážná většina žáků se chce v praktické části naučit aplikovat teorií získané vědomosti a použít je v praxi. Jak žáci, tak také firmy mají zájem o vzájemnou spolupráci i po ukončení studia a šikovní absolventi se bez problémů uplatňují na trhu práce. Co se ovšem ukazuje jako ne zcela dostatečné je finanční motivace žáků během praktické části výuky v rámci duálního vzdělávání. V této oblasti by se mohla více projevit škola, například v rámci stipendií pro oblast praktického výuky.

Nejvíce však záleží na individuálním žákovi, protože jen žák, který má o studium zájem a daný obor se mu jeví jako přínosný, se bude snažit vzdělávat nejen v teoretické části, ale zdokonalovat se i v praktické oblasti vzdělávání u dané spolupracující firmy.

Z výsledků také vyplývá, že v části teoretické výuky by se škola měla zaměřit na opravárenství nákladních vozidel, kdy není dostatečná provázanost s praxí. I přes dobrou vzájemnou komunikaci, by spolupracující firmy měly škole, na základě praktické výuky, upřesnit, která oblast je u žáků po teoretické stránce nedostatečná, na což by oboustranně škola měla reagovat a prohloubit tuto oblast teoretických znalostí u svých studentů.

6 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabýval možnostmi realizace duálního vzdělávání z pohledu vybrané školy a spolupracujících firem se školou v rámci duálního vzdělávání.

Práci jsem rozdělil na dvě samostatné hlavní části, tedy na část teoretickou a dále na část praktickou.

V teoretické části jsem zmapoval vývoj učňovského školství před rokem 1989, kdy u nás převládal komunistický režim a jemu bylo vše podřízeno a sjednoceno. Po roce 1989, kdy začíná rozmach v oblasti demokratického myšlení se školy začínají i v rámci svých školských rámcových programů přibližovat ekonomickému rozmachu a potřeb v návaznosti na podniky a firmy. Velkou ukázkou fungování duální spolupráce škol a firem se ukázal pilotní projekt POSPOLU, kde byla tato oblast duálního vzdělávání široce zmapována.

Dále jsem se v teoretické části zabýval nástinem duálního a odborného vzdělávání v okolních státech České republiky, a to Německem, Rakouskem, Slovenskem a Polskem. Ekonomická úroveň okolních států se v rámci duálního vzdělávání ukazuje jako podstatná, a úzce s duálním vzděláváním souvisí. Německo i Rakousko mají velice dobře propracovaný systém odborného vzdělávání. Polsko má víceúrovňový systém odborného vzdělávání také dobře propracovaný a zaměřuje se i na mladé lidi, kteří jsou ve znevýhodněné situaci, aby jim bylo umožněno vzdělání, a tedy i uplatnění na trhu práce. Slovensko má také propojeno učňovské vzdělávání s praktickou částí, která je více orientována na ekonomickou sféru státu.

V praktické části bakalářské práce jsem provedl akční výzkum, při němž jsem oslovil pedagogy vybrané školy VOŠ a SŠ Automobilní v Zábřehu a dále spolupracující firmy v rámci duálního vzdělávání se školou. Položil jsem jim otázky, které úzce souvisejí s programem duálního vzdělávání.

Na základě akčního výzkumu byly dané výstupy z těchto dotazů vyhodnoceny a zpracovány. Byla zjištěna dobrá provázanost a vzájemná spolupráce jak mezi školou, tak mezi firmami v rámci duální části praktického vzdělávání. Ukázalo se, že by se více mohla zlepšit motivace žáků např. ze strany školy vhodnou formou finančních, popř. jiných odměn, ale i ze strany firmy například motivací za dobře odvedené výkony. Většina žáků má o praktickou část výuky zájem, a plní v této oblasti řádně své povinnosti, ale bohužel je toto velice individuální, pokud žák neprojevuje o obor dostatečný zájem je těžké jej k zájmu přesvědčit. Ale i v tomto případě je vhodné, se o toto alespoň pokusit, a právě v tomto by mohla právě finanční motivace pomoci.

V oblasti teoretické výuky bych doporučil více se zaměřit na opravárenství nákladních vozidel, kdy se ukazuje teorie při provázanosti s praxí nedostatečná. Dále bych doporučil, prohloubení komunikace spolupracujících firem se školou, a to pravidelně, a oboustranně se zpětnou reakcí. Firmy by měly škole, na základě praktické výuky, upřesnit, která oblast je u žáků po teoretické stránce nedostatečná. Oblast autoopravárenství a všech oborů, které s tím souvisí, bude do budoucnosti stále žádaná, proto věřím, že řemeslo tohoto typu nezanikne a bude se dále rozvíjet.

Z uvedených závěrů vyplývá, že kvalitativní výzkum mezi pedagogy zabývajícími se oblastí duálního vzdělávání na vybrané škole a dále mezi firmami, které spolupracují s vybranou školou v rámci duálního vzdělávání byl proveden. Následně bylo provedeno vyhodnocení získaných dat a bylo doporučeno zlepšení v rámci vzájemné spolupráce mezi školou a spolupracujícími firmami.

Vzhledem k těmto skutečnostem lze konstatovat, že cíle bakalářské práce byly naplněny.

Seznam použitých zdrojů

DOBEŠ, Martin. *Duální systém v Evropě* [online]. 2019, [cit. 2024-01-01]. Dostupné z: <https://epale.ec.europa.eu/cs/resource-centre/content/studie-dualni-systemu-vzdelavani-v-evrope-ve-svete>

European Commission [online]. 2013, [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: [Work-Based Learning in Europe: Practices and Policy/ doc/alliance/work-based-learning-in-europe_en.pdf](#)

Historická fotografie školy [foto]. In: *Bing* [online]. [cit. 2024-04-22]. Dostupné z: <https://www.bing.com/images/search?view=detailV2&mediaurl=https%3A%2F%2F>

Kudy vede cesta [online]. [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/Pospolu_Kudy_vede_cesta_TZ_NUV.pdf

LARS, Ludolph, *The value of formal host-country education for the labour market position of refugees: Evidence from Austria*. *Economics of Education Review*, [online]. 2023, vol. 92, [cit. 2024-05-27]. ISSN 0272-7757. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.econedurev.2022.102334>.

MŠMT [online]. 2009, [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: [Zpráva o vývoji českého školství od listopadu 1989. Praha. http://www.msmt.cz/file/10376_1_1/download/](http://www.msmt.cz/file/10376_1_1/download/)

NOVÁ, Alena. *Slovenský duální systém* [online]. 2018, [cit. 2024-01-01]. Dostupné z: <http://www.refernet.cz/aktuality/ostatni/prvni-rok-dualniho-odborneho-vzdelavani-na-slovensku>

Odborné vzdělávání v ČR [online]. 2022, [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: https://www.cedefop.europa.eu/files/8142_cs.pdf

STRASMAJEROVÁ, Ivana. *Německý duální systém* [online]. 2016, [cit. 2024-01-01]. Dostupné z: https://www.technickytydenik.cz/rubriky/ekonomika-byznys/muze-nemecky-dualni-system-pripravy-technicky-pracovniku-byt-inspiraci_37567.html

Studie duální systémy [online]. [cit. 2023-12-27]. Dostupné z: https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/POSPOLU/Studie_dualni_systemy_FIN.pdf

ŠÍMOVÁ, Zdeňka a Věra CZESANÁ. *Publications and reports* [online]. 2013, [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: Czech Republic: VET in Europe: country report 2013. ReferNet. <https://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-reports>

PETROVIČ, Pavel. *Počáteční odborné vzdělávání v České republice* [online]. [cit. 2023-12-27]. Dostupné z: Počáteční odborné vzdělávání v České republice. Podrobná zpráva. ReferNet http://www.refernet.cz/sites/default/files/download/pocatecni_vzdelavani_zprava.pdf

Projekt pospolu [online]. [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/projekt-pospolu-podpora-spoluprace-skol-afirem>

ÚLOVEC, Martin a Jiří VOJTĚCH. *Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním* [online]. 2014, [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: Nezaměstnanost absolventů škol se středním a vyšším odborným vzděláním – 2014. Praha: http://www.nuv.cz/uploads/Vzdelavani_a_TP/NZabs_duben2014_pro_www_fin_upr2.pdf.

VIK, Naidoo a Linda D. HOLLEBEEK. *Higher education brand alliances: Investigating consumers' dual-degree purchase intentions*. Journal of Business Research, [online]. 2016, vol.69, issue 8 [cit. 2024-05-27]. ISSN 0148-2963. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2016.01.027>.

Výroční zpráva 2023 [online]. [cit. 2024-04-03]. Dostupné z: https://www.spsa-za.cz/wp-content/uploads/2023/10/VZ_VOSaSSAZabreh_2023.pdf

Zpráva o vývoji českého školství [online]. 2009, [cit. 2023-12-30]. Dostupné z: Zpráva o vývoji českého školství od listopadu 1989. Praha http://www.msmt.cz/file/10376_1_1/download/

Zpravodaj [online]. 2011, [cit. 2024-01-07]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/Periodika/ZPRAVODAJ/2011/Zp1112pIII.pdf>

Zpravodaj [online]. 2006, [cit. 2024-01-07]. Dostupné z: <https://archiv-nuv.npi.cz/uploads/Periodika/ZPRAVODAJ/2006/Zp0609pIIIa.pdf>

Seznam obrázků, tabulek

Obr. 1: Historická fotografie školy s tělocvičnou (Historická fotografie školy)	22
Tab. 1: Odpovědi pedagogů na otázku č. 1	26
Tab. 2: Odpovědi pedagogů na otázku č. 2	27
Tab. 3: Odpovědi pedagogů na otázku č. 3	27
Tab. 4: Odpovědi pedagogů na otázku č. 4	28
Tab. 5: Odpovědi pedagogů na otázku č. 5	29
Tab. 6: Odpovědi pedagogů na otázku č. 6	29
Tab. 7: Odpovědi pedagogů na otázku č. 7	30
Tab. 8: Odpovědi pedagogů na otázku č. 8	31
Tab. 9: Odpovědi pedagogů na otázku č. 9	32
Tab. 10: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 1	33
Tab. 11: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 2	33
Tab. 12: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 3	34
Tab. 13: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 4	34
Tab. 14: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 5	35
Tab. 15: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 6	36
Tab. 16: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 7	36
Tab. 17: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 8	37
Tab. 18: Odpovědi spolupracujících firem na otázku č. 9	37

Seznam použitých zkratk

BAG – zákon o profesní přípravě

BIBB – Spolkový institut pro vzdělávání a přípravu

BMBWK – Spolkové ministerstvo vzdělávání, vědy a kultury

BMS – střední odborná škola

BS – necelodenní škola

DiS. – diplomovaný specialista

EQF – Evropský rámec kvalifikací

EU – Evropská Unie

JAGS – zákon o zajišťování přípravy pro mládež

ME – měření emisí

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

OV – odborové vzdělávání

STK – stanice technické kontroly

ŠVP – školní vzdělávací program

VOŠ a SŠ Automobilní Zábřeh – Vyšší odborná škola a Střední škola Automobilní Zábřeh

Seznam příloh

Příloha č. 1: Souhlas se zpracováním údajů v rámci akčního výzkumu VOŠ a SŠ Automobilní Zábřeh

Příloha č. 2: Souhlas se zpracováním údajů v rámci akčního výzkumu Auto Hégr, a.s., Jesenická 289/1 b, 787 01 Šumperk

Příloha č. 3: Souhlas se zpracováním údajů v rámci akčního výzkumu Alleco speed s.r.o., Dvorská 2347/ 23 789 01 Zábřeh

Příloha č. 4: Souhlas se zpracováním údajů v rámci akčního výzkumu PAS Zábřeh na Moravě a.s., U Dráhy 828/8, 789 13 Zábřeh

Přílohy

Příloha č. 1

Informovaný souhlas

Souhlas s účastí na výzkumu v rámci šetření pro oblast duálního vzdělávání, sloužícího jako podklad pro zpracování bakalářské práce: „**Možnosti realizace duálního vzdělávání z pohledu školy a spolupracující firmy,**“ pana Viktora Hetcla, DiS.

V *20/4/24*

dne 11. 04. 2024

Spolupracující škola v rámci duálního vzdělávání:

VYŠŠÍ ODBORNÁ ŠKOLA a
STŘEDNÍ ŠKOLA AUTOMOBILNÍ,
U Dráhy 6, 789 01 ZÁBŘEH
IČ: 005 77 324, tel: 583 411 057
1

Razítko a podpis

Příloha č. 2

Informovaný souhlas

Souhlas s účastí na výzkumu v rámci šetření pro oblast duálního vzdělávání, sloužícího jako podklad pro zpracování bakalářské práce: „**Možnosti realizace duálního vzdělávání z pohledu školy a spolupracující firmy,**“ pana Viktora Hetcla, DiS.

v Šumperku dne

Spolupracující firma v rámci duálního vzdělávání: *AUTO HÉGR, a.s.*

Razítko a podpis

SKODA
Service

5

Auto Hégr, a.s.
Jesenická 2839/1b
787 01 Šumperk
Tel. 583 301 003
www.auto-hegr.cz

Příloha č. 3

Informovaný souhlas

Souhlas s účastí na výzkumu v rámci šetření pro oblast duálního vzdělávání, sloužícího jako podklad pro zpracování bakalářské práce: „**Možnosti realizace duálního vzdělávání z pohledu školy a spolupracující firmy,**“ pana Viktora Hetcla, DiS.

V Záhřebu dne 13. 3. 2024

Spolupracující firma v rámci duálního vzdělávání:

Příloha č. 4

Informovaný souhlas

Souhlas s účastí na výzkumu v rámci šetření pro oblast duálního vzdělávání, sloužícího jako podklad pro zpracování bakalářské práce: „**Možnosti realizace duálního vzdělávání z pohledu školy a spolupracující firmy,**“ pana Viktora Hetcla, DiS.

v ZÁBRĚHU dne 13.3.2024

Spolupracující firma v rámci duálního vzdělávání:

Razítko a podpis

